

nis over het vogelgedrag in het algemeen en van de grauwe kiekendief in het bijzonder, die in deze film tot uiting komt, maar tevens om de esthetische vertolking en technische perfectie; ook de muziek van Jean Lambrechts is verrassend goed. Van hun grote waardering gaven de aanwezigen dan ook blijk door een spontaan applaus.

Een dankwoord van de Voorzitter besluit deze ongeëvenaarde herdenkingsavond.

## BOMEN OVER BOMEN

Een aktiviteit waarop reeds in N 70 de aandacht werd gevestigd, — zie Natuurhistorisch Maandblad, Jrg. 59, 1970, blz. 139 — betrof het verzoek van het Limburgs Landschap medewerking te verlenen aan de inventarisatie van merkwaardige bomen.

Ter ondersteuning en ter aanmoediging van deze aktie, die uiteindelijk een bescherming van ons leefmilieu beoogt, zal het Natuurhistorisch Genootschap in het komende jaar dit onderwerp door voordrachten en excursies speciaal onder de aandacht van de leden brengen.

Ook het Natuurhistorisch Maandblad zal in de a.s. jaargang artikelen plaatsen waarin de functie van de boom uit milieu-hygienisch, esthetisch en recreatief standpunt wordt belicht; bovendien zal de „foto van de maand” steeds aan een of andere merkwaardige boom, laan of pleinbeplanting, enz. gewijd zijn.

In een apart rubriekje zal het „Wel en Wee” over bomen dat via de plaatselijke bladen komt overwaaien, opgesomd worden.

Het tweede kamerlid Dr. Sef Imkamp verwijt met bitterheid de inwoners van de Heirstraat te Beek (pays de son enfance) dat ze terwille van een verbreding van 40 cm. — of vanwege het inconvenient van afgevallen bladeren en vruchten? — 30 grote kastanjabomen hebben laten kapen.

Rijkswaterstaat en Staatsbosbeheer gaan een aantal eiken (30 jaar oud, meer dan 15 m. hoog) ver-

huizen van het Elserbos te Stein naar de picknickplaats langs de E 9 te Beek; op de huidige standplaats wordt de E 39 doorgetrokken.

Verhuiskosten per boom: f 1000,—.

De werkgroep „Gemeenteaangelegenheden” te Brunssum, waar in het jongste verleden al te lichtvaardig bomen gekapt zijn, vraagt aandacht voor groenvoorzieningen.

„Het rooien van fruitbomen is moeilijk te stoppen vanwege de Rijks-rooipremieregeling die nog geldt tot 1 maart a.s.” antwoorden Gedeputeerde Staten van Limburg op vragen van het statenlid Mevr. Jager-van Lonkhuizen.

Naar aanleiding hiervan zijn door G.S. inlichtingen ingewonnen bij Staatsbosbeheer, de Cultuurtechnische Dienst en het Recreatieschap Heuveland Zuid Limburg. Aan deze instanties werden twee vragen voorgelegd: a) in hoeverre doet het rooien van bomen schade aan het landschap en b) hoe kan eventuele schade worden hersteld. De antwoorden daarop van de instanties verschillen nogal.

Staatsbosbeheer stelt onder meer, dat ten gevolge van het feit dat de laatste twee jaar ongeveer 1500 hectare boomgaarden in Zuid-Limburg werd geroid, een zware aantasting is geweest van het landschap, omdat de boomgaarden in dit gebied één van de belangrijkste landschapselementen zijn.

De Cultuurtechnische Dienst vindt dat niet zo erg en acht de schade minder groot. Volgens deze dienst waren de boomgaarden in de meeste gevallen versleten en sterk uitgedund, waardoor het landschappelijk aspect sterk verminderd zou zijn. De Dienst wijst erop, dat in sommige ruilverkavelingen het verdwijnen van de boomgaarden wordt ondervangen door het aanbrengen van groensingels.

Het Recreatieschap tilt evenmin zwaar aan het rooien van de boomgaarden, hoewel men van mening is, dat het rooien in het algemeen wel een verarming betekent. Het hoogteverschil in het landschap zorgt er volgens 't Recreatieschap voor, dat de schade aan het landschap minder groot is,

dan bij het rooien van bomen in onder meer de Betuwe.

Wat de vraag omtrent de wijze van herstel van eventuele schade betreft, wordt door de instanties benadrukt het belang van het aanbrengen van vervangende beplanting, al dan niet met subsidie en van het maken van landschapsplannen, waarin de aantrekkelijkheid en het karakter van het landschap zullen worden gehandhaafd, verder uitgebouwd of gerestaureerd.

## OVER BOMEN EN NATUURBESCHERMING

door Ir. A. HUYGH,  
Centrum voor Bosbiologisch Onderzoek  
Bokrijk - Genk. (B.)

Het afgelopen jaar 1970 heeft in de geest van al wie met natuurbehoud en bosbouw te maken heeft een grote verwachting doen groeien. De natuurbeschermingsgedachte werd lange tijd slechts gedragen door verenigingen en individuen die weinig gezag konden uitoefenen en als romantische dwepers werden beschouwd.

Nu is daar vrij plotseling verandering in gekomen. Eigenaardig genoeg is deze verandering thans te danken aan zeer nuchtere realisten die aan de hand van ontledingen en waarnemingen alarm hebben geslagen omdat het leefmilieu zelf voor de mensen onleefbaar dreigt te worden, onder de druk van de agressieve technische ontwikkeling die wij vooral in de geïndustrialiseerde landen meemaken.

De boomplantingsactie heeft, althans in België, zeker het meeste weerklank gevonden als manifestatie in het natuurbeschermingsjaar. Zij heeft als grote verdienste dat zij door haar wijze van organisatie en informatie eindelijk de grote massa van de Belgen op hun leefmilieu en vooral op het ontbreken van bescherming ervan gewezen heeft. De rooibouw van de „homo economicus” op de natuur zal er wel niet door gestopt worden, want in de financiële berekening spelen de bomen nog geen rol, maar het ontaardingsproces zal toch ze-

ker vertraagd worden en dat is een stap in de goede richting.

Nu zijn er aan de hele tralala die rond de boomplantingsactie opgevoerd is ook heel wat gevaren verbonden. Het is niet door enkele reservaten in België op te richten, door enkele lanen met bomen te beplanten en Italiaanse populieren rond fabrieken te zetten dat het evenwicht tussen luchtbezoedelende en luchtzuiverende elementen verzerd is. De algemene bewustwording van de waarde die de bomen in ons land hebben, voor andere dan zuivere produktiedoeleinden, mag er niet toe leiden dat iedereen letterlijk en figuurlijk na het planten van een boom de spade afveegt in de veronderstelling dat aan de natuurbeschermingseisen voldaan is. Het eigenlijke werk moet nog beginnen. Er is enkel een einde gezet aan de neerdalende tendens van de kurve; ze moet nu terug omhoog gebogen worden.

Velen hebben trouwens een verkeerd beeld van de speciale rol die de bomen tegen de luchtbezoedeling kunnen vervullen. Bomen kunnen slechts een beperkte hoeveelheid gassen opnemen; wordt het te veel en zijn het giftige gassen, dan zullen de bomen sterven, nog sneller dan de mensen, want de bomen kunnen niet weglopen als de lucht al te zeer verpest is, wat de mensen gelukkig nog wel kunnen. In de omgeving van bepaalde industrieën in het Ruhr-gebied zijn de bomen binnen een straal van enkele kilometers reeds verdwenen; binnen een grotere straal zijn ze stervende; binnen een nog grotere straal zijn ze nog juist in een status quo maar ze groeien niet meer. Men moet, al naargelang de windrichting, reeds 5 tot 10 km van de pollutiehaard verwijderd zijn om volledig gezonde bomen aan te treffen. In de onmiddellijke omgeving van een aantal fabrieken komen volledig plantloze zones voor, waar zelfs de meest resistente gewassen volledig vernietigd zijn. Maanlandschappen, waarin mensen leven en werken.

Om dit soort problemen op te lossen zullen echte kollaboraties tussen industrie, landbouw, bosbouw, gezondheidszorg, toerisme, onderwijs en wetenschappelijk onderzoek moeten georgani-